

«روایت فتح» یک تجربه ماندگار

امروزه و در عصر حاکمیت و ولایت رسانه‌ها بر شئون زندگی بشر، ثبت و ضبط وقایع مهم تاریخی که گاه هویت یک ملت را تشکیل می‌دهند و پایه‌های شکل‌گیری یک فرهنگ مبتنی بر ارزش‌های ملی و باورهای اعتقادی است بسیار اهمیت دارد. گاه یک امت یا ملت قهرمانانی دارد و حماسه‌ای در دل جغرافیای زیستی خود رقم می‌زند ولی چون روایتگری و بازگوکننده‌ای برای تبیین نقش آن ندارد آن قهرمان و حماسه برای همیشه لایه‌لای صفحات قطور تاریخ و گذشته محو و از خاطرات زدوده می‌شود. تلویزیون جمهوری اسلامی ایران نیز در سال‌های دفاع مقدس و پس از جنگ پذیرای برنامه‌ای دلنشین بود که صدای نجیب‌گوینده آن سال‌ها بعد بخشی از میراث معنوی فرهنگ دفاع مقدس به‌شمار رفت. برنامه‌ای که با امکانات اولیه فنی محدود ولی با اخلاص و همت بلند سازندگان آن، چنان در دل مردم جای‌آز کرد که هنوز هم طعم و طراوت آن برنامه‌ها در ذائقه خیلی از بچه‌های قدیمی جبهه و جنگ باقی مانده است و در سال‌های ابتدایی رقم‌زد. آری، آن خاطره‌انگیز و نوستالژیک را برای جامعه ایرانی رقم زد. آری، آن برنامه «روایت فتح» بود، روایت فتح دوست‌داشتنی. شهید سیدمرتضی آوینی، راوی روایت فتح فرزندان حضرت روح... (رحمت... علیه) در جنگ نابرابر علیه خصم دون، با صدای گیرای خود با اهالی جهاد و شهادت کاری کرد کارستان و این صدای همیشه ماندگار، راوی فتحی شد عظیم و ماندگار برای ثبت در تاریخ و میراثی برای آیندگان. پس از آن نیز و با تدبیر رهبر معظم انقلاب این فعالیت مجدداً از سر گرفته شد تا روایت فتح، راوی فتوحات انقلاب پس از سال‌های جنگ باشد و این امتداد و استمرار، همیشگی.

حالا و بعد از گذشت سال‌ها پس از پایان جنگ دست‌اندرکاران روایت فتح دست به کاری بزرگ و ستودنی زدند و با جمع‌آوری خانواده بزرگ روایت فتح که در آن سال‌ها به‌عنوان نویسنده، کارگردان، فیلمبردار، تدوینگر، راننده و... در این گروه مشغول بودند خاطرات آنها و تصاویر پست صحنه را از دل آرشو بیرون کشیدند و یک مجموعه دیدنی را برای مخاطبان مستندهای تاریخی- جنگی گردآوری کردند. این مجموعه بزرگ که روایتی شفاهی از تاریخ گروه جهاد تلویزیون است در ۱۰۰ قسمت ۴۵ دقیقه‌ای تولید شده است به همت یاسر انتظامی، کارگردان این مجموعه قرار است روند شکل‌گیری روایت فتح را از ابتدا و تشکیل گروه جهادسازندگی و چگونگی روند آغاز تولیدات روایت فتح و گروه تلویزیونی جهاد تلویزیون را به تصویر می‌کشد.

زنده‌یاد نادر طالب‌زاده، ابراهیم حاتم‌کیا، علیرضا افشار، رضا برجی، مهدی همایونفر، محمدمهدی حیدریان، احسان رجبی، محمدرضا صراطی، بهروز شکوری، مجید فراهانی، احمدعباسی، محمودنیک‌نژاد، مختارعلی سلیمی، مسعود صمدی، مهزاد ارشدی، سعیدیزدائی، احمد حائری، محمد صنعتی، محرم‌علی کلیج، محمد یوسف‌زادگان، مرحوم ابراهیم کیوهانی، غلامحسین پیرهادی، سعید فراقی، هادی ناظریان قمی، میکیوان خلیل‌پور، محمود بدرفر، حمید منزوی، مرتضی شعبانی، اصغر بختیاری، محمد صدری، قاسم بخشی، سعید ماندزائی، سیدحسین هاشمی، محمدعلی فارسی، پرویز رضائی، اسماعیل براری، محمدحسین قدیمی، جعفر شهرابی، مهرداد کاشانی، نصرت... محمودزاده، قدرت...، سیدان، قدرت... باقریان، سیدمحمدجعفری، حجتا... امیرحسینی، محمد بخشی، اکبر بخشی، محمدصادق صادقی‌مقدم، محمدرضا اسلام‌لو، مرحوم محمد اخوان، جواد حق‌پناهان، هوشنگ میرزایی، مصطفی‌الدالایی و سپهراب عالمی نقرانی هستند که در این مستند به بیان وقایع، خاطرات، روند تولید مشکلات و مخاطرات تولید برنامه در آن ایام اشاره کردند. این پروژه گفت‌وگومحور طی سه‌سال‌ونیم تهیه و تولید شده است که تجربه‌ای ماندگار در ثبت وقایع تاریخی و سیاسی در بستر جنگ تحمیلی است. این برنامه یکشنبه‌ها ساعت ۲۱ از شبکه افق پخش می‌شود به همت گروه مستند بنیاد فرهنگی روایت فتح تهیه و تولید شده است.

خبر

فیلم سینمایی «بزرگ‌ترین هوادار» با گویندگی ۲۰ نفر از گویندگان گفتر فیلم در واحد دوبلاژ اداره کل تامین و رسانه بین‌الملل سیما دوبله شد.

این فیلم سینمایی در گونه کمدی، محصول ۲۰۲۲ فرانسه، قرار است از شبکه سه سیما پخش شود.

مدیر دوبله این سینمایی بهروز علی‌محمدی است. آزاده اکبری، دانیال الیاسی، نگین سادات بنی‌عقیل، باران بهرامی،

نمایش «بزرگ‌ترین هوادار» در شبکه ۳

علی بیگ‌محمدی، ارسلان جولایی، شراره حضرتی، امیر حکیمی، لادن سلطان‌پناه، مسعود سلطانی، صبا فاطمه، نغمه عزیزی‌پور، نسرین کوچک‌خانی، علی همت مومینود، علیرضا ناصحی، صنم نکواقبال، نیما نکویی‌فرد، حسین نورعلی، نازنین باری و بهروز علی‌محمدی صدایشه‌های این اثر بوده‌اند.

این فیلم درباره یک بازیگر معروف است که هنگام فیلمبرداری

گفت‌وگوی «جام جم» با کارگردان مجموعه مستند تارکد

کدهای خواندنی تاریخی

نوشین مجلسی
آگروه رسانه

موضوعات مهم امنیتی تاریخ انقلاب از جمله کارنامه سیاسی شهید بهشتی و ترور وی، آغاز جنگ تحمیلی، پشت پرده حملات شیمیایی عراق در دفاع مقدس، پرونده ابراهیم یزدی، فرار بنی‌صدر، حج خونین سال ۱۳۶۶ و انفجار دفتر نخست‌وزیری از مواردی است که در مجموعه مستند تارکد مورد بررسی قرار گرفته است. به گفته کارگردان، وجه تمایز اصلی این مجموعه تمرکز بر اسنادی است که بسیاری از آنها برای نخستین‌بار بازخوانی می‌شود. کارگردان مجموعه تارکد، محمدصالح نیکنام است و از دیگر عوامل آن می‌توان به نویسنده و پژوهشگر: مجتبی نوروزپور، مجری طرح: موسسه رسانه‌ای سپهر و موشن‌گرافیک: احسان میرآبادی اشاره کرد. تارکد تولید مرکز هنری رسانه‌ای نهضت و شبکه مستند سیماست که از شبکه مستند پخش شد. همان‌طور که گفتیم تارکد به ۱۰ پرونده از حساس‌ترین موضوعات در تاریخ انقلاب اسلامی می‌پردازد و با استفاده از مجموعه اسناد پژوهشی دقیق، جزئیات کمتر شنیده شده از این رویدادها را بیان می‌کند. با نیکنام در خصوص ویژگی‌های این مجموعه مستند گفت‌وگو کردیم.

ردپای دیروز در امروز

سوزهایی که در مجموعه مستند تارکد مورد بررسی قرار گرفته از پرونده‌های حساس تاریخ انقلاب است که برخی عاملان یا افراد مرتبط به این جریان‌ها هنوز در قید حیات هستند که حساسیت موضوع را تشدید می‌کند. از محمدصالح نیکنام، کارگردان مستند درباره انتخاب این موضوعات می‌پرسیم و او به جام جم

زاویه

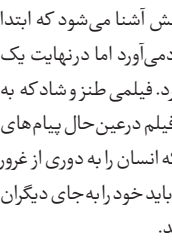
چرا تارکد؟

تارکد نامی جالب توجه است که احتمال دارد شما هم با شنیدن آن معانی مختلفی به ذهنتان خطور کند. به گفته نیک‌نام این نام مابه‌ازای لغتنامه‌ای ندارد. چون کدهای تاریخ امنیتی را بررسی کردند، واژه‌ای ترکیبی از تاریخ و کد را ساختند که برای مخاطبان تازه باشد.

می‌گوید: برای ما مهم بود سراغ مسائلی برویم که فقط تاریخی نیست بلکه آن جریان‌ها در امروز هم امتداد دارد. در واقع مقدماتی در آن اتفاقات رقم خورده است که ما با آثارش روبه‌رو هستیم. سراغ پرونده‌هایی رفتیم که ابهامات مهمی در آن مطرح باشد و برای امروز جامعه ما مهم باشد. همچنین مواردی داشتیم

که درباره آنها روایت‌های دور از واقع مطرح شده است و نیاز به اصلاح داشت. مثلاً درباره پرونده سینما رکس روایت غیرمستندی ساخته شده است و بر اساس آن القاتانی به جامعه می‌شود تا به سمت تصمیمات و کش‌هایی سوق داده شود. پس سعی کردیم موضوعات انتخابی به مسائل روز اتصال داشته و ابهام و سوال‌ها درباره آن جدی باشد تا پاسخ دادن به آن در قالب مستند کمکی کند. این‌طور نبود که فقط با نگاه جذابیت بخواهیم به یک پرونده بپردازیم، بلکه می‌خواستیم مشکلی را حل کند. وی درباره دغدغه ساخت مستندهایی از این دست می‌گوید: دغدغه شخصی است و حتی قبل‌تر از این ماجرا ۲۰ قسمت دادگست با موضوع تاریخ انقلاب تولید کردیم که موضوع تعدادی از آنها با این ۱۰ قسمت مشترک بود. مجموعه روایت‌هایی بعضاً غیرمستند درباره تاریخ ساخته می‌شود که هدفش نگرش‌سازی برای بهره‌برداری در مسائل روز است. مثلاً کسی درباره سینما رکس حرفی می‌زند که بعداً بتواند وقایع دیگر را هم به عده‌ای خاص نسبت دهد یا از آیت...، شریعتمداری روایتی را ارائه می‌دهد تا جریان حوزوی که با جمهوری اسلامی زاویه دارد را نسخه شفابخش غیرواسته توصیف کند. به این ترتیب تا زمانی که اصل ماجرا را بیان نکنیم جامعه به روایتی که برایش ارائه شده، باور پیدا می‌کند و درباره آینده متناسب با آن تصمیم می‌گیرد. این مسائل برای ما مهم است و تا جایی که توانایی داریم و شبکه هم تمایل داشته باشد به مسیرمان ادامه می‌دهیم. از این کارگردان در مورد ربط روایت‌ها می‌پرسیم و او توضیح می‌دهد: نمی‌شود گفت هر ۱۰ پرونده به همدیگر مربوط هستند اما مواردی داریم مانند پرونده آیت...، شریعتمداری در قسمت اول و پرونده بنی‌صدر در قسمتی دیگر که با همدیگر خط اشتراک دارند. در همه این‌ها خطوط مشترکی از بحث نفوذ دیده می‌شود. همچنین

زاویه

منبعی برای راستی‌آزمایی

یکی از نوآوری‌های این مجموعه مستند طراحی سایت و بازگرداری مدارک و اسناد در این سایت است تا مخاطبان علاقه‌مند بتوانند ادعاهای بیان شده در فیلم را با دسترسی به سندها تا حد زیادی راستی‌آزمایی کنند. کارگردان تارکد در این باره می‌گوید: این جزئی از فرم کار است که هر حرفی بیان می‌شود بلافاصله سندی در آن نشان می‌دهیم. بیان حرف مستند و مستدل سخت است. ما سعی کردیم هر چه می‌گوییم عیناً سندش را هم نشان دهیم تا مخاطب باور کند و نگوید روایت پسندیده خود را که منطبق با واقعیت نیست، ارائه می‌دهند. مثلاً شبکه «من و تو» مستندی درباره سینما رکس ساخته است اما هیچ سندی ارائه نمی‌دهد؛ فقط چند جمله را به صورت نریشن بیان می‌کند. چطور می‌شود به این روایت اعتماد کرد؟ با ارائه اسناد در سایت، مخاطبان می‌توانند آنها را راستی‌آزمایی کنند و اسناد قبل و بعد آنچه در مستند نمایش داده می‌شود را هم ببینند. این اطلاعات به درد مخاطبان حرفه‌ای و دیگر مستندسازان می‌خورد. همچنین نوعی احترام گذاشتن به مخاطبان است تا بتوانند به اسناد اشاره شده دسترسی داشته باشند. حدود ۶۰۰ سند تا امروز بازگرداری شده است.

بحث بازیگران و دشمن خارجی درعوم این موارد قابل مشاهده است. وی ادامه می‌دهد: گاهی بی‌جاذبه دشمن استفاده کردیم و مواردی را به دشمن خارجی نسبت دادیم که نبوده است. اما در این پرونده‌ها واقعاً نمی‌شود نقش دشمن را نادیده گرفت.

دسترسی به آرشیوهای

در این مجموعه مستند از تصاویر و اسناد آرشیوی بهره زیادی برده شده است. نیکنام درباره چالش‌های استفاده از آرشیو عنوان می‌کند: سختی‌های زیاد داشتیم چون ۱۰ موضوع با پراکندگی زیادی در دست ما بود. زمان زیادی را برای پیدا کردن آرشیو اختصاص دادیم و سعی کردیم از آرشیوهای خارجی در دسترس استفاده کنیم. در بخشی هم آرشیو صداوسیما با پیگیری شبکه مستند به ما کمک کرد. همچنین آرشیو معاونت سیاسی هم به ما کمک رساند. با جمع این سه منبع توانستیم کار را پیش ببریم. در این مستند از مصاحبه‌های تولیدی با افراد درگیر یا ناظر با پرونده‌های مطرح بهره برده نشده است.

نیکنام درباره استفاده صرف از اسناد آرشیوی بیان می‌کند: بخشی از این عملکرد ناظر بر مختصاتی است که کار در آن قرار گرفته است. این پروژه مجموعه مستند نیمه بلند است و همچنین این روزها معمولاً آثاری با ریتم تند مورد قبول مخاطبان قرار می‌گیرد. برای همین خواستیم از منابع در دسترس همه و بدون خدشه استفاده کنیم. هر حرفی که در مستند زده می‌شود بلافاصله سندش را نشان می‌دهیم تا محل مناقشه نباشد. از نظر افراد هم استفاده کردیم اما اگر می‌خواستیم نگاه یک شخصیت را به عنوان منبع معرفی کنیم، محل مناقشه می‌شد. ضمناً ممکن بود بگویند از افرادی استفاده کردند که به نگاه‌شان تردید نیست. همچنین زمان نداشتیم که بخواهیم با تعداد کثیری گفت‌وگو کنیم؛ به این نتیجه رسیدیم فرم آرشیوی با طرح مستندمان سازگارتر است.

همگام با پوشش «حافظ خوانی»

«سخن — عشق» عنوان پوشش «حافظ خوانی» رادیو فرهنگ است که به‌مناسبت هفته بزرگداشت لسان‌الغیب حافظ شیرازی طراحی و راه‌اندازی شده است. مقاهیم اشعار حافظ چنان در جامعه ایرانی و اسلامی تأثیرگذار است که می‌توان گفت کمال سخن فارسی و تجلی هنر اصیل ایرانی و اسلامی در جامعه ما است. این پوشش به‌منظور شناخت بیشتر مخاطب با هویت، فرهنگ و ادب و آشنایی با آثار ادبی‌کهن مانند غزلیات حافظ، در راستای آشناسازی و گسترش فرهنگ ایران اسلامی به‌مناسبت هفته بزرگداشت حافظ شیرازی از ۱۵ مهر آغاز شده و تا ۲۰ مهر ادامه دارد. علاقه‌مندان برای شرکت در پوشش سخن - عشق، می‌توانند زیباترین بیت از غزلیات حافظ را با صدای خود در ۶۰ ثانیه خوانده و فایل آن را با ذکر نام به رادیو فرهنگ از راه ارتباطی این شبکه رادیویی در پیام‌رسان بله به نشانی @radiofarhang و شماره رادیو فرهنگ در بله: ۰۹۱۰۹۲۰۶۴۰ ارسال کنند. منتخب آثار صوتی (ارسالی از کانال رسمی رادیو فرهنگ به نشانی @radiofarhang) پخش خواهد شد.

انتشار

«پژوهشنامه رسانه بین‌الملل» منتشر شد

دهمین شماره دوفصلنامه علمی و میان‌رشته‌ای «پژوهشنامه رسانه بین‌الملل» در ۲۹۲ صفحه و مشتمل بر ۱۰ مقاله علمی - پژوهشی منتشر شد. در دهمین شماره پژوهشنامه رسانه بین‌الملل به تعدادی از تحولات مهم منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با فعالیت رسانه‌های برون‌مرزی و با تأکید بر یافته‌ها و پیشنهادهای رسانه‌ای آینده‌نگرانه پرداخته شده است. عناوین مقالات دهمین شماره پژوهشنامه رسانه بین‌الملل عبارتند از: مقایسه تصویر ارائه شده از ایران در تارنمای شبکه‌های پرس‌تی‌وی فرانسوی‌زبان و فرانس ۲۴، عوامل مؤثر بر درگیرسازی کاربران در صفحه اینستاگرام رادیو انگلیسی برون‌مرزی صداوسیما و...، براساس گواهی صادره از «کمیسسیون بررسی نشریات علمی» وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، «پژوهشنامه رسانه بین‌الملل» از شماره چهار (سال ۱۳۹۸) دارای رتبه علمی «ب» (علمی- پژوهشی) است. دکتر احمد نوروزی (معاون برون‌مرزی صداوسیما)، دکتر احمد کاظمی (مدیر پژوهش‌های کاربردی معاونت برون‌مرزی)، دکتر محمدقلی میناوند و دکتر محمود ترابی‌آقدم، به ترتیب مدیرمسئول، جانشین مدیرمسئول، سردبیر و مدیر داخلی این نشریه میان‌رشته‌ای هستند.

روایت «مکت» از طوفان الاقصی

به‌تازگی برنامه «مکت» با اجرای یونس محمدی به شکل ویژه در آیت‌م هشت دقیقه‌ای در برنامه حماسه‌خوان از شبکه یک سیما پخش شد. موضوع برنامه «طوفان الاقصی» بود. این ویژه‌برنامه شب گذشته نیز بار دیگر روی آنتن رفت. مکت یک مجموعه از مستندهای کوتاه است که به بررسی موضوعات روز فرهنگی - سیاسی می‌پردازد.

به‌عبارت دیگر بررسی موضوعات فرهنگی با پشت‌پرده سیاسی، خطی است که برنامه مکت دنبال می‌کند.

قاب

